

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

ARTICULUS IV.

Quodnam sit subiectum remotum peccati venialis.

SUMMARI A.

1. Quilibet homo viator potest peccare venialiter in presenti statu.
2. Non autem in termino viae.
3. Homo in statu innocentia non potuit peccare venialiter.
4. Nec Angelus viator potuit peccare venialiter.
5. Disparitas cur in statu innocentia potuerit peccari mortaliter, non autem venialiter?
6. Disparitas inter gratiam naturae reparatam, & integram.
7. Quomodo potuerit Adamo sub veniali prohiberi comestio pomi?
8. Cur Adamus potuerit mereri vitando venialia, non autem illa committere?

§. I.

An Angelus, vel homo in statu innocentia potuerit peccare venialiter?

1. Certum est primò. Quemlibet hominem viatorem in presenti statu naturae lapsae posse peccare venialiter, ut amplius dicitur in Tract. de gr. B. V. excepta, quam speciali privilegio à venialibus etiam peccatis præservatam fuisse pie credit tota Ecclesia ex communi PP. doctrina.
2. Certum est secundò. Extra statum viae five in termino beatitudinis, five in termino damnationis non esse locum peccato veniali. Non in termino beatitudinis, quia status beatificus essentialiter excludit quamcunque levissimam miseriam, errorem, & offensionem DEI, quandoquidem quæcunque volunt & amant, illa volunt sub ordine ad DEUM & summum bonum clarè visum. Non in termino damnationis, quia ille status facit, ut damnati quæcunque agant ex odio DEI, adeoque induant mortalem malitiam. Neque refert, quòd legantur Dæmones aliquando ad quasdam levitates & jocos, qui non nisi venialem malitiam continent, homines instigasse: nam & ista non agunt nisi ex pessima intentione, homines à DEO ad suum cultum & familiaritatem abstrahendi. Hoc posito, sit
3. CONCLUSIO PRIMA. *Homo in statu innocentia non potuit peccare venialiter.* S. D. q. 89. a. 3.

Ratio ipsius est primò. In quolibet peccato veniali supponitur defectus debite subordinationis inter vires inferiores & superiores: atque talis defectus repugnat in statu innocentia: ergo in eodem statu repugnat peccatum veniale. Major probatur. Peccatum veniale vel est tale ex subreptione, & defectu plenae deliberationis, vel ex genere & conditione objecti, vel ex parvitate materiae: sed in omnibus istis modis invenitur aliqua turbatio debiti ordinis: nam peccatum ex subreptione ideo contingit, quòd appetitus inferior antevertat deliberationem & perturbet iudicium rationis: si est peccatum veniale ex genere suo, vel parvitate materiae, tunc ideo fit, quòd ratio inferior, quæ operatur circa media,

non servet debitam subordinationem ad rationem superiorem ultimo fini immobiliter adherentem, ut habet S. D. q. 89. a. 3. vel enim ratio inferior fertur in media, ut regulata à ratione superiori firmiter adherente fini ultimo, aut non. Si primum; non potest esse deordinata circa media, adeoque nec potest esse veniale peccatum: si secundum; ergo non operatur ut subordinata rationi superiori. Minor constat. In hoc quippe status innocentia consistebat, quòd cum esset status naturae felicitis & integre, ratio superior esset subordinata DEO, ratio inferior superiori; ex qua deinde subordinatione reliquarum etiam virium subiectio & debita subordinatio promanebat.

Ratio est secundò ex arg. *Sed contra.* Status innocentia repugnat quolibet malum, peccatas & miseria: sed peccatum veniale est anime miseria inducens reatum poenae, & per peccatitiam, qua est quadam afflictio spiritus, expiari debet: insuper ex eiusmodi frequentatis aditus potuisset generari habitus vitiosus, qui est miseria naturae rationalis: ergo peccatum veniale repugnabat pro statu innocentia. Major est communis Theologorum è S. Aug. l. 14. de civit. DEI dicente: *Nec aberat quicquam, quòd bona voluntas adipisceretur, nec inerat, quòd carerem innumumve hominis feliciter viventi offenderet.* Quæ rationes cum procedant ex natura status innocentia, probant, impotentiam peccandi venialiter statui innocentia convenire non tantum ex protectione DEI extrinseca, sed etiam ex intrinseca exigentia status illius.

CONCLUSIO SECUNDA. *Angelus viator non potuit peccare venialiter.* S. D. a. 4. Ratio est primo ex dictis. Major longè fuit peccatio Angeli viatoris, quam hominis in statu innocentia: ergo si iste non potuit peccare venialiter, obstante perfecta virium subordinatione, multò minùs Angelus potuit peccare venialiter.

Ratio est secundò: quia sicut intellectus Angelicus attingit conclusiones in ipsis principiis sic voluntas ipsius non fertur in media, nisi prout stant sub ordine finis ultimi: ergo non potest deordinari circa media, nisi hoc ipso deordinato circa ultimum finem: sed hoc est peccare mortaliter: ergo.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò. Iustitia originalis non præservabat hominem à peccatis mortalibus: ergo neque præservasset à venialibus. Contra: quæntia probatur: Mortale peccatum est incomparabiliter majus malum, quam veniale: ergo si ipsius malitia, miseria, & inordinatio non fuit impedita per iustitiam originalem, neque minor longè miseria peccati venialis fuisset imposita.

Respon-

Respondeo negando paritatem, & causalem probationis. Ratio disparitatis est: quia cum status innocentiae non esset suam naturam inamissibilis, potuit in illo committi peccatum tantae inordinationis, per quam ipse status perderetur & destrueretur: quia verò non potuit in sensu composito simul consistere cum aliqua miseria, & vitium deordinatione, idcirco excludebat peccatum veniale, quippe quod ad destruendam iustitiam originalem non fuisset sufficiens, & tamen supposuisset inordinationem vitium inferiorum cum superioribus statui innocentiae repugnantem.

6. Objicies secundò. Gratia, quam in statu naturae reparatae habemus ex meritis Christi, plus potest ad conjunctionem hominis cum DEO, quam gratia iustitiae originalis: sed illa comparatur peccatum veniale: ergo & ista.

Respondeo negando paritatem & causalem ipsius: nam impotentia venialiter peccandi in statu iustitiae originalis non praecise oriebatur ex conjunctione rationis superioris ad DEUM, sed ex illa quatenus includente donum integritatis, & subjectionem vitium inferiorum ad superiores, & excludente omnem miseriam.

7. Objicies tertio. Potuit DEUS comestionem de ligno scientiae prohibere sub peccato veniali: sed tunc Adamus utique tantum peccasset venialiter: ergo potuit Adamus in statu innocentiae

peccare venialiter. Confirmatur. Nulla apparet repugnantia, cur Adamus non potuerit dicere verbum otiosum, quod est ex genere suo veniale: imò forsitan Adamus defacto peccavit nimis curioso aspectu pomi, vel Eva otiosa confabulatione cum Serpente? neque enim ista excedunt limites peccati venialis.

Respondeo distinguendo majorem. Potuit DEUS sub peccato veniali prohibere comestionem, ut incurrendo post suppositam amissionem iustitiae originalis per mortale peccatum, concedo; antecedenter, nego. Non enim potuisset Adamus errare circa media ad finem, priusquam errasset circa ipsum ultimum finem.

Ad confirmationem eadem est responsio. Nam priusquam Adamus commisisset eiusmodi peccatum leve, iam prius naturam aberrasset à fine ultimo per mortale peccatum, illa verò curiositas, qua primi parentes defacto peccarunt, iam supponit finem superbiae mortaliter malum.

Objicies quartò. Potuit Adamus mereri vitando peccata venialia: ergo etiam poterat illa libere committere; siquidem meritum est de materia libera.

Respondeo negando consequentiam; quia ad merendum sufficiebat ipsi libera potentia contradictionis, saltem ex suppositione status innocentiae [de quo alius] non autem ad peccandum venialiter.

ARTICULUS V.

Utrum peccatum veniale possit consistere cum solo originali?

SUMMARIUM.

1. Quid intelligatur per primum instans rationis!
2. Conversio in DEUM alia explicita, alia implicita.
3. Probatur obligatio se in primo instanti rationis convertendi in DEUM.
4. Peccatum originale non stat cum solo veniali.
5. Qualis sit imperfectio deliberationis in puero veniente ad usum rationis?
6. 7. Solvuntur objectiones contra obligationem se convertendi in DEUM in primo instanti rationis.
8. An illa conversio esset supernaturalis?
9. Respondetur affirmativè.
10. Adhuc tamen darentur infideles negativè.

§. I.

Statuitur obligatio in primo instanti rationis se convertendi in DEUM.

Resolutio hujus quaestiones pendet à resolutione alterius; utrum homo in primo instanti usus rationis, sive quo tempore primò potest discernere inter bonum & malum morale, ipsique occurrit occasio sese determinandi ad bonum honestum, vel delectabile, teneatur sub peccato mortali se convertere in DEUM saltem sub confusa ratione boni honesti implicitè cognitum? Pro cuius explicatione

Notandum primò. Per primum instans rationis non intelligi aliquid instans indivisibile & momentaneum temporis, physicum aut mathematicum, sed instans moraic, h. e. totum illud

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

temporis spatium, quo tardius aut citius juxta diversitatem ingeniorum practicus discursus absolvitur, in quo puer deliberat, seque determinat, an bonum honestum, vel praehonesto bonum sensibile & delectabile amplecti debeat? quod proinde instans è pluribus physicis instantibus integratur, è quibus primum vocatur instans initiativum, ultimum verò completivum, seu terminativum.

Notandum secundò. Hominem vel explicitè vel implicitè in DEUM converti posse. Explicitè convertitur, si actu dilectionis fertur in DEUM, vel ut authorem naturalem sub lumine rationis, vel ut authorem supernaturalem sub lumine fidei cognitum. Certum est, non esse impostam cunctis hominibus obligationem, sese in primo instanti usus rationis explicitè convertendi in DEUM, cum experientia constet, multos è barbaris, rudibusque hominibus in sylvis vel alpidibus natos & educatos, nullam habere, aut habere posse explicitam cognitionem de DEO, quippe quae non nisi per auditum, aut longiorem discursum obtinetur.

CONCLUSIO PRIMA. Puer in primo instanti usus rationis tenetur se convertere in DEUM ut ultimum finem, eo modo, quo potest; h. e. explicitè, si DEUS ipsi representatur explicitè, [ut contingit inter doctiores pueros fidelium] implicitè verò, si DEUS tantum confusè & implicitè representetur, ut solet inter barbaros & infideles contingere. S. D. a. 6.